

Stockholm den 9 februari 2026

Uppföljning Filmpolitiskt toppmöte 2026

Film&TV-Producenterna deltog vid det filmpolitiska toppmötet i Göteborg. Eftersom vi inte hade möjlighet att påverka programmet eller delta på scenen vill vi i efterhand kommentera det som sades och redogöra för våra viktigaste synpunkter.

Möjligheterna!

I Göteborg talades mycket om utmaningarna men väldigt lite om möjligheterna.

Med ett filmstöd i nivå med våra grannländers och ett konkurrenskraftigt produktionsincitament för film och serier skulle en mycket stor möjlighet öppnas – för svensk film, för branschen och för Sverige som helhet.

Sverige har talangen, kompetensen, infrastrukturen, ett gott samarbetsklimat och ett starkt internationellt renommé.

Relationen mellan offentliga och privata investeringar

Vi saknade i diskussionerna under toppmötet ett centralt perspektiv, nämligen förutsättningarna för de privata investeringarna. Det kunde ibland låta som om den offentliga finansieringen utgör hela finansieringen. Så är det förstås inte. Den nationella offentliga finansieringen motsvarar endast ca 30 % av en genomsnittlig produktionsbudget.

Denna del är dock en absolut förutsättning för de privata investeringarna, eftersom den utgör den grund som gör det möjligt för privata finansörer att medverka. Filmproduktion kräver stora investeringar och är förknippad med hög risk. I ett litet språkområde som Sverige krävs därför offentlig medfinansiering på en viss nivå för att investeringskalkylen ska gå ihop och projektet över huvud taget ska kunna bli av. Detta gäller alla typer av film, från bred publikfilm till smalare berättelser. Filmutredningen beskriver den offentliga finansieringen som en ”finansiell hävstång”.

Underfinansiering utmanar tillgången till ett svenskt utbud

Den svenska filmpolitiken har under lång tid präglats av underfinansiering. Med nuvarande filmpolitik, som sjuöskattes 2017, höjdes momsens på biobiljetter från sex till 25 procent. Höjd moms skulle möjliggöra en starkt finansiering av svensk film. Modellen har dock inte fungerat och satsningarna på svensk film har rasat relativt omvärlden. Den offentliga finansieringen idag är på en så låg nivå att finansieringen av - och därmed tillgången till - ny svensk film utmanas.

Den låga finansieringsnivån illustreras tydligt i jämförelsen med våra nordiska grannländer, som i sin tur ligger efter de länder i Europa som satsar mest. Per capita satsar Sverige i dag mindre än en tredjedel av vad man satsar i Danmark och Norge. Oavsett hur vi räknar hamnar Sverige i dag i botten när det gäller nationella satsningar på film. Vi förväntar oss inte att Sverige ska satsa mest i Europa men har svårt att förstå varför Sverige skulle ha en väsentligt lägre ambition än Norge och Danmark.

Om inte vi som land värnar svenska berättelser och ett svenskt utbud – vem ska då göra det?

Investeringar från globala streamingtjänster

Samtalen i Göteborg kunde ibland uppfattas som ett ”för eller emot Netflix”. Det är en diskussion som vi inte känner igen oss i.

Globala streamingtjänsters investeringar i svensk produktion, framför allt dramaserier, har varit betydelsefulla och utgör fortfarande ett viktigt bidrag till svensk produktion. Att aktörer som Netflix, HBO, Amazon och Disney tidigt förlade sina nordiska huvudkontor i Stockholm är en bekräftelse på Sveriges status som kreativt produktionsland.

Samtidigt investerar inte alla globala streamingtjänster i ny svensk produktion och det finns inga garantier för att investeringarna från de som gör det kommer att ligga kvar på dagens nivåer. När HBO 2022 tog beslut om att helt lägga ned sin lokala produktion i Norden, Nederländerna, Centraleuropa och Turkiet blev det en tydlig påminnelse om hur osäkra dessa investeringar är. Även Disney har lagt ned sin lokala produktion.

Investeringarna i lokalt innehåll från de globala tjänsterna har totalt sett sjunkit de senaste åren. Enligt Mediavision ligger de globala SVOD-tjänsternas investeringar i nordiskt innehåll 2025 cirka 1 miljard lägre än 2022. Under samma period har antalet nya nordiska produktioner från globala aktörer minskat med omkring 40 procent.

Samtidigt dominerar de globala streamingtjänsterna marknaden. Enligt Mediavision står de globala tjänsterna (exkl Youtube) idag för 65% av daglig så kallad *share of viewing* (dvs fördelningen av tittartiden online exkl social video).

Medfinansieringskrav och konkurrenskraft

Under toppmötet nämndes att det skulle kunna vara en konkurrensfördel för Sverige att inte införa medfinansieringskrav för streamingtjänsterna. Vi delar inte den uppfattningen. Det är snarare tvärtom.

När det norska Stortinget röstade igenom en investeringsförpliktelse för audiovisuella medietjänster (motsvarande 4 % av omsättningen på den norska marknaden) - vilket regeringen i förra veckan tog vidare - blev Norge det 17:e landet i Europa som inför någon form av finansieringskrav. Därmed får Norge jämförbara konkurrensvillkor med övriga länder som redan infört sådana krav, inklusive Danmark. Snart även Finland.

Om globala streamingtjänster ska investera i nordiskt innehåll är sannolikheten stor att de prioriterar länder där det finns en lagstadgad skyldighet att investera. Omvänt, om en streamingtjänst behöver skära ned på lokal produktion så kommer nedskärningarna knappast

börja i länder där det finns en lagstadgad skyldighet att investera. Om Sverige som enda land i Norden väljer att avstå från finansiella krav är vår uppfattning att vi riskerar att tappa beställningar, både från befintliga och nya aktörer.

Netflix är undantagna från den föreslagna streamingavgiften

Netflix lyfts ofta fram som exempel på en global streamingtjänst som investerar i svenskt originalinnehåll. Det är viktigt att påpeka att Netflix investerar betydligt mer i film och drama än övriga globala streamingtjänster. Det är också viktigt att påminna om att Netflix av detta skäl (de investerar redan 10 procent av sin avgiftsgrundande omsättning i Sverige) är undantagna från medfinansieringsavgiften i filmutredningens förslag.

IP-rättigheter och lokal kontroll

I Göteborg uppmärksammades att globala streamingaktörers investeringar ofta förenas med krav på kreativ kontroll och full rättighetsöverlåtelse. Detta innebär att Sverige och svenska produktionsbolag går miste om de immateriella rättigheterna i dessa produktioner och därmed möjligheten till framtida intäkter.

Vi delar filmutredningens bedömning att filmpolitiken bör bidra till att främja lokal kontroll över IP-rättigheter för att säkra framtida intäktströmmar och utvecklingskraft i svenska bolag. Den traditionella samproduktionsmodell som filmpolitiken möjliggör, innebär en möjlighet för svenska produktionsbolag, tv-kanaler och distributörer att äga rättigheter i produktionerna och därmed vara berättigad till framtida rättigheter.

När det gäller rättigheter vill vi uppmärksamma att flera länder i Europa har inkluderat regler om rättigheter i sina bestämmelser om investeringsförpliktelser. Så sent som i förra veckan presenterade Tyskland ett förslag om en investeringsplikt på 8 % med fokus på tyskspråkigt innehåll och produktion från fristående produktionsbolag. Förslaget ger fristående produktionsbolag en möjlighet att gradvis återta rättigheter till sina verk - ett skifte från tidigare där globala tjänster ofta behöll fulla rättigheter. Tyskland planerar även att öka den totala årliga finansieringen till filmproduktion till omkring 250 miljoner euro, vilket nästan fördubblar tidigare stödvolymen.

Svensk film och publiken

I Göteborg uppstod en diskussion om den låga marknadsandelen för svensk film. I efterspelet har även uppmärksammats att exempelvis Danmark har högt ställda och mätbara publikmål.

Film&TV-Producenterna välkomnar tydliga filmpolitiska publikmål, som i Danmark. Erfarenheterna från Danmark visar att tydliga publikambitioner kan förenas med både konstnärlig kvalitet och internationell framgång. Vi uppfattar att Filminstitutet idag också har ett större fokus på publiken.

Men publikambitioner måste kombineras med konkurrenskraftiga villkor. Med rätt ekonomiska förutsättningar kan trenden för film vändas. Vi vill påminna om att det är samma svenska produktionsbolag och kreatörer som utvecklar och producerar dramaserier med stort genomslag för streamingtjänster som behöver konkurrenskraftiga villkor för att kunna lyfta svensk film.

Produktionsincitament – en central fråga

Vi saknade en seriös diskussion om produktionsincitament under toppmötet, vilket oroar oss.

Filmutredningen sammanfattar skälen för offentliga insatser väl genom att peka på ”filmens stora betydelse som brett kulturuttryck och de komplexa produktionsförutsättningarna”, men också på filmen som en ”viktig kulturnäring som många länder vill främja eftersom den bidrar till ekonomisk tillväxt i det egna territoriet”.

Utredningen konstaterar vidare att ”en av de tydligaste internationella trenderna på det filmpolitiska området är att näringspolitiska överväganden kommit att bli allt viktigare”, samt att produktionsincitamentet bör ”behålla sin automatiska karaktär och vara inriktat på att främja tillväxt och näringslivsutveckling”. Vi instämmer i detta.

Vi vill för säkerhets skull understryka att det är viktigt att Sverige även fortsatt erbjuder produktionsincitament för både film och dramaserier. Dramaserier utgör en bärande del av det svenska produktionslandskapet och samverkar nära med filmen genom gemensam infrastruktur, kompetens och kreativa resurser. Genom att investeringar i dramaserier kan stanna i Sverige stärks hela ekosystemet.

Lär av andra länder!

Ett väl utformat produktionsincitament är sannolikt den mest effektiva enskilda åtgärden för att uppnå regeringens mål om konkurrenskraft, tillväxt och investeringar. Studien ”Best Practices and Impacts of Audiovisual Incentives in Europe – Case Studies”, framtagen av Olsberg SPI på uppdrag av Tillväxtverket och Svenska Institutet, visar tydliga samhällsekonomiska effekter.

I Storbritannien har produktionsincitamenten genererat 8,30 pund för varje satsad pund. I Österrike har varje euro i incitament gett 3 euro i direkta produktionsutgifter, och staten får tillbaka mellan 1,20 och 1,50 euro. Irland har visat 3,80 euro i ekonomisk aktivitet per investerad euro, och Norge 4,70 kronor i värde för varje satsad krona. Flera länder, däribland Storbritannien, Österrike, Belgien och Irland, har därför valt att inte ha något tak för sina årliga anslag.

I Sverige är nivån idag en tredjedel av vad som föreslogs i Tillväxtverkets utredning som föregick införandet. Pengarna tog vid förra årets utlysning slut efter 22 sekunder. För att incitamentet ska fungera på avsett sätt behöver budgeten höjas.

Utan ett effektivt produktionsincitament som matchar våra internationella samproduktionspartners riskerar Sverige en negativ samproduktions- och investeringsbalans inom film och dramaserier: Svenska produktionsbolag har kompetensen och nätverken, men saknar de offentliga investeringar som krävs för att delta jämbördigt i internationella samarbeten. I praktiken innebär detta att Sverige inte kan matcha finansieringsnivåer i jämförbara länder, vilket gör det mer attraktivt för internationella aktörer att vända sig till våra grannländer redan i utvecklings- och finansieringsfasen, där ägande, export och långsiktigt värdeskapande i dag etableras.

Angående filmutredningens förslag om ett reformerat produktionsincitament

Film&TV-Producenterna är generellt positiva till ett reformerat produktionsincitament, men har några centrala synpunkter.

Vi välkomnar att först-till-kvarn-principen föreslås avskaffas och ersättas med prioritering baserad på nivån av bidragsberättigade kostnader. För att säkerställa att medlen räcker till flera projekt och får effekt i fler delar av landet bör detta, så länge budgeten för incitamentet är på nuvarande låga nivå, kompletteras med ett tak om högst 10 miljoner kronor per produktion.

Så länge budgeten för incitamentet är på nuvarande låga nivå är det rimligt att prioritera att svenska produktioner stannar i landet. Vi välkomnar därför förslaget att produktioner baserade på manus eller litterära förlagor skrivna på svenska eller nationella minoritetsspråk räknas upp enligt schablon. I linje med detta föreslår vi även ett tydligt krav som värnar lokal kontroll över IP-rättigheter, genom att produktionsbolaget ska äga rättigheter i produktionen. Den långsiktiga ambitionen bör dock vara en budget på en sådan nivå att även inkommande produktioner kan erhålla incitamentet.

Film&TV-Producenterna ser ett stort värde i att det finns flera oberoende finansieringskällor med olika syften. Av detta skäl, och eftersom produktionsincitamentet fyller en delvis annan funktion än de traditionella filmstöden, har vi sett fördelar med att Tillväxtverket (med sitt övergripande uppdrag att stärka svenska företag, Sveriges konkurrenskraft och regional utveckling) har administrerat incitamentet. Utredningens målbild att *”incitamentet på sikt bör finansieras inom ramen för näringspolitiken”* skulle sannolikt också ha bättre förutsättningar att uppnås om incitamentet redan hanteras av en myndighet med just näringspolitiskt uppdrag.

Om incitamentet överförs till Filminstitutet, så innebär det i praktiken att i princip hela den statliga finansieringen samlas hos en enskild aktör. Det är då angeläget att incitamentet tydligt särskiljs från de traditionella filmstöden som Filminstitutet hanterar idag, bland annat genom att utredningens uttalade ståndpunkt att produktionsincitamentet *”bör behålla sin automatiska karaktär och vara inriktat på att främja tillväxt och näringslivsutveckling”* säkerställs i den fortsatta utformningen. Vi anser att det av utredningen uttalade syftet med incitamentet *”att främja tillväxt och näringslivsutveckling”* bör skrivas in i förordningen som reglerar incitamentet.